

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/250
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.9.2023/36
Karar Numarası : 2023/626
Başvuran : R. G.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Çivril Kaymakamlığı
Muhatap Adres : Aşağı Mah. Hükümet Cad. Hükümet Konağı Çivril/DENİZLİ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın fiziksel engelli oğluna ait akülü sandalyeyi çalıştığı okulda şarj etmesine izin verilmemesi nedeniyle yetkili kurumlara başvurarak idari ve adli süreç başlatması sonucunda olumsuz muameleye (mağdurlaştırma) uğradığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde ve eklerinde özetle;

a. Birisi fiziksel engelli olmak üzere iki ağır engelli çocuğu olduğunu, kendisinin çocuklarının okuluna yakın bir konumda olan K. A. Anaokulunda hizmetli pozisyonunda görev yaptığını,

b. % 92 oranında fiziksel engelli olan oğlu M. G. 'ün yürüyememesi nedeniyle okul içinde ve bahçede akülü sandalye kullandığını, söz konusu akülü sandalyeyi oğlunun yalnızca Okulda kullandığını,

c. 5/1/2023 tarihinde M. G. 'ün eğitim gördüğü esnada akülü sandalyenin şarjının bittiğini ve sandalyesini itmek suretiyle oğlunu sınıfına bıraktığını, ardından sandalyeyi Okulda şarj etmek isteğinde K. A. Anaokulu Müdürü V. G. tarafından kendi özel ihtiyaçları için Okulun elektriğini kullanamayacağı şeklinde uyarıldığını, bu durum üzerine İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünü arayarak sorunlarını dile getirdiğini ancak bir çözüm bulunamaması üzerine İlçe Jandarma Komutanlığına giderek Başsavcılığa hitaben dilekçe yazdığını,

ç. Dilekçe yazmasının ardından Okul Müdürü V. G. 'in Okulda çalışan Öğretmen P. Ş.'i görevlendirerek kendisi aleyhine imza toplanmasını sağladığını, bu durum neticesinde gerçek olmayan çeşitli gerekçelerle Çivril İlçe Halk Kütüphanesinde görevlendirildiğini,

d. Kendisine misilleme olarak yapılan görevlendirme sonucunda oğlu M. G. 'ün okuluna devam edemediğini, yaşadığı ayrımcılık nedeniyle oğlunun eğitim hakkının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Çivril Kaymakamlığından alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın ikamet ettiği Gümüşsu Mahallesinde anaokulu, ilkokul ve ortaokul düzeyinde olmak üzere üç kurum bulunduğu,

b. Başvuranın önce Gümüşsu Derviş Ali Mehmet Ceylan Ortaokulunda görev yaptığı, görevi esnasında Okul idaresi ve Okul çalışanları ile sorunlar yaşadığını sözlü olarak belirterek, dilekçe ile Gümüşsu K. A.

Anaokuluna görevlendirilmeyi talep ettiği,

c. Başvuranın, talebi üzerine Gümüşsu K. A. Anaokuluna görevlendirildiği ancak yeni görev yerinde de Okul idaresi ve çalışanlarla sorunlar yaşaması ve Okul müdürü tarafından kendisine verilen görevleri yerine getirmemesi gerekçeleriyle Okul müdürünün ilgili müracaatı üzerine hakkında soruşturma başlatıldığı ve soruşturma sonucunda ceza aldığı,

ç. Başvuranın kaynaştırma programı uygulanan iki çocuğu için de pozitif ayrımcılık yapıldığı ancak başvuranın mahalledeki ilkokulun idaresi ve çalışanları ile de sağlıklı iletişim kuramadığı,

d. Başvuranın görev tanımında yer alan işleri yerine getirmesi ve çalıştığı kurumlarda bulunan yönetici ve çalışanlarla iyi ilişkiler kurması gerektiği yönünde İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından çeşitli dönemlerde uyarıldığı, uyarılara rağmen bir değişme olmaması üzerine Gümüşsu Mahallesi'nde bulunan okullarda huzur ve sükûnun bozulmaması ve başvurana yeni iş ortamı fırsatı sağlanması amacıyla başvuranın Çivril Şevkiye Özel Fen Lisesine görevlendirildiği ifade edilmekte ve başvuranın iddialarına ilişkin olarak Okul Müdürü V. G. ile Okul Öncesi Öğretmeni P. Ş.'in sunmuş oldukları yazılı görüşler ibraz edilmektedir.

5. Okul Müdürü V. G. yazılı görüşünde özetle; başvuranın söz konusu akülü sandalyeyi bir defaya mahsus olmayıp devamlı olarak Okulda şarj etmek istediğini, bu nedenle kendisine Okulun kaynaklarını kişisel menfaatleri için kullanamayacağını belirttiğini, öte yandan Okul Öncesi Öğretmeni P. Ş.'den velileriyle iletişime geçip başvuran aleyhine imza ve/ya dilekçe toplatılması şeklinde bir talebi ya da görevlendirmesi olmadığını ifade etmektedir.

6. Okul Öncesi Öğretmeni P. Ş. yazılı görüşünde özetle; kendisine Okul Müdürü V. G. tarafından velilerle iletişime geçerek imza toplanması yönünde bir görev verilmediğini, kendisinin de bu kapsamda herhangi bir veli ile iletişime geçmediğini belirtmektedir.

7. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. K. A. Anaokulundaki görevinden önce çocuklarının okulu olan Derviş Ali Mehmet Ceylan Ortaokulunda çalıştığı, bu dönemde ilkokula giden oğlu R. G. 'ün öğretmeni tarafından şiddete uğraması nedeniyle psikolojisinin bozulduğu ve Okula isteksiz bir şekilde gittiği, bu duruma ilişkin İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne hitaben dilekçe yazdığı ancak Okul yönetiminin öğretmen değişikliği yapılacağına dair söz vermesi üzerine dilekçesini geri çektiği ve öğretmen değişikliğinin gerçekleştirildiği,

b. Yeni görevlendirilen öğretmenin de çok kuralcı biri olması nedeniyle sıkıntılar yaşandığı, bu sıkıntıları İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne sözlü olarak iletmesi üzerine K. A. Anaokuluna görevlendirildiği,

c. K. A. Anaokuluna görevlendirildiği ilk dönemlerde sorunsuz bir şekilde çalıştığı ancak bir süre sonra Müdür V. G. 'in kendisine yönelik tutumunun Derviş Ali Mehmet Ceylan Ortaokulunun yöneticileri B. A. ve C. A. 'in etkisi ile değiştiği, kendisine Okula ait olmayan eşyaların temizliği gibi görev tanımı dışında kalan işler verildiği, en sonunda oğlunun akülü sandalyesinin şarj edilmesi konusunda çıkarılan zorluk nedeniyle Jandarmaya gitmesi ve yasal haklarını araması üzerine 18/1/2023 tarihinde Çivril Halk Kütüphanesine görevlendirildiği, bir ay sonra da bağlı olduğu sendika aracılığıyla yasal olmayan bu görevlendirmenin değiştirildiği ve Şevkiye Özel Fen Lisesine görevlendirildiği,

ç. Yedinci sınıf öğrencisi olan oğlunun fiziksel engelinden dolayı tuvalet ihtiyacını kendisinin yardımı ile giderebildiği, kendisinin görev yeri değişikliğinden oğlunun da etkileneceği Okula devam edemediği ve bu nedenle Gümüşsu Mahallesi'nde bulunan bir okula görevlendirmeyi talep ettiği belirtilmekte, çocuklarının haklarını araması nedeniyle ötekileştirmeye ve ayrımcılığa maruz bırakıldığı iddia edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

8. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

9. Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36'ncı maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

10. Anayasa'nın "Çalışma ve ödevi" başlıklı 49'uncu maddesi şöyledir:

"Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. (Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/19 md.) Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır."

11. 20/6/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin (g) bendine göre "İşyerinde yıldırma: Bu Kanunda sayılan ayırmacılık temellerine dayanılarak kişiyi işinden soğutmak, dışlamak, bıktırmak amacıyla kasıtlı olarak yapılan eylemleri" ifade eder.

12. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayırmacılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayırmacılık yasaktır.

(3) Ayırmacılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.(...)"

13. 6701 sayılı Kanun'un "Ayırmacılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Eşit muamele ilkesine uyulması veya ayırmacılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muameleler de ayırmacılık teşkil eder."

14. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Kurumun görevleri şunlardır: (...) g) Ayırmacılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek (...)"

15. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Karar verilmesine yer olmadığına dair karar" başlıklı 73'üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kurum; a) Başvurucunun başvurusundan vazgeçmesi, b) Başvurucu gerçek kişi ise ölümü veya tüzel kişi ise tüzel kişiliğinin sona ermesi, c) İnceleme ve araştırma devam ederken başvuru konusu hakkında dava açılması, üzerine inceleme ve araştırmasını sonlandırması hâlinde karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

17. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

18. Bu kapsamda somut olayda başvuranın iddialarına ilişkin olarak muhatap Kurumun yazılı görüşlerinin yanında Çivril İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden; başvuranın oğlunun engel durumu göz önüne alındığında eğitim hayatına devam edebilmesi için bir düzenleme yapıp yapılmadığı bilgisi ile okula devam durumuna ilişkin olarak yoklama defteri ile diğer devam kayıtlarının birer sureti; başvuranın görev yeri değişikliğine ilişkin olarak görevlendirmelerin gerekçesi ve amacını gösterir tüm bilgi ve belgelerin birer sureti ile başvuran hakkında yürütülen ya da yürütülmekte olan bir idari işlemin olup olmadığı bilgisi de dâhil olmak üzere başvurana ait özlük dosyasının bir örneği talep edilmiş olup Çivril İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile Çivril Kaymakamlığı tarafından ilgili belgeler Kurumumuza sunulmuştur.

19. Taraflarca sunulan bilgi ve belgeler kapsamında esastan inceleme süreci devam ederken 8/7/2023 tarihinde başvuran Kurumumuza sunduğu dilekçe ile 23/4/2023 tarihi itibariyle 1 yıl geçici süreyle Gümüşsu İlkokuluna görevlendirilmesi ve sorunun muhatap Kurumca giderilmesi nedeniyle başvurusundan vazgeçtiğini belirtmiştir. Bu çerçevede muhatap Kurumdan ilgili görevlendirme yazısı talep edilmiş olup muhatap Kurum tarafından sunulan 25/4/2023 tarihli ve 74939757 sayılı belge ile başvuranın, talebi doğrultusunda Gümüşsu İlkokuluna görevlendirildiği görülmüştür. Yine, muhatap Kurum tarafından 6/7/2023 tarihinde e-posta yoluyla sunulan belgelerde başvuranın her iki çocuğunun da eğitim hayatına etkin bir şekilde devam edebilmesi için 11/9/2014 tarihli ve 29116 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği kapsamında taşıma hizmetinden faydalandırılmasına ilişkin olarak Z. P . isimli personelin şoför, Y. U. isimli personelin de yardımcı personel olarak görevlendirildiği bilgisi verilmiştir.

20. Başvuran 3/2/2023 tarihli başvurusunda, mağdurlaştırmaya uğradığını iddia etmiş olmakla birlikte 8/7/2023 tarihli dilekçesi ile talebinin yerine getirilmesi nedeniyle başvurusundan vazgeçtiğini beyan etmektedir. Bu durum karşısında 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 60'ıncı ve 73'üncü maddeleri uyarınca başvuru hakkında karar verilmesine yer olmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye